

GŁOSA DO WYROKU SĄDU REJONOWEGO

w Bielsku Podlaskim z 29.03.2018 r., VII W 881/17 – aprobująca

Karol Józef Rosik

VIII LO im. Władysława IV w Warszawie

Grafika wygenerowana z wykorzystaniem licencjonowanego programu Adobe Firefly.

Glosa do wyroku Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim z 29.03.2018 r., VII W 881/17 – aprobująca, podejmuje analizę sprawy R.G., obwinionego o wykroczenie z art. 161 k.w. polegające na pozostawieniu pojazdu w lesie w miejscu do tego nieprzeznaczonym. Artykuł wykorzystuje metodę dogmatyczno-prawną, analizując art. 161 k.w., art. 29 ustawy o lasach, orzecznictwo oraz doktrynę, w tym definicję „pozostawienia pojazdu” i jego społecznej szkodliwości. Autor zwraca uwagę, że wyrok ma istotne znaczenie dla wykładni art. 161 k.w., bowiem akcentuje rolę zamiaru sprawcy i kontekstu zdarzenia w ocenie odpowiedzialności wykroczeniowej. Wskazuje również potrzebę doprecyzowania przepisów prawa, aby jednoznacznie określały sytuacje, w których pozostawienie pojazdu w lesie stanowi wykroczenie.

Wprowadzenie

Motyacją do sporządzenia niniejszej glosy był interesujący stan faktyczny sprawy oraz sposób wykładni przepisów art. 161 kodeksu wykroczeń¹ (dalej k.w.) dokonany przez sąd. W analizowanym orzeczeniu widoczne jest zderzenie literalnego brzmienia przepisów, które kwalifikują każdy wjazd pojazdem silnikowym do lasu bez wymaganego zezwolenia jako wykroczenie, z zasadami logiki oraz podejściem uwzględniającym nadrzędność rzeczywistych potrzeb człowieka nad sztywnym formalizmem prawnym.

W artykule zastosowano metodę dogmatyczno-prawną, polegającą na analizie obowiązujących przepisów prawa, w szczególności art. 161 k.w. oraz art. 29 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach² (dalej: ustawa o lasach) oraz przepisów kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia³ (dalej: k.p.s.w.), a także na analizie orzecznictwa sądowego i poglądów doktryny.

Stan faktyczny

Przedmiotem rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim, Zamiejscowego VII Wydziału Karnego w Hajnówce, była sprawa dotycząca odpowiedzialności wykroczeniowej R.G., obwinionego o naruszenie art. 161 k.w.,

polegające na pozostawieniu pojazdu mechanicznego⁴ w lesie w miejscu do tego nieprzeznaczonym. Jak ustalił sąd, w dniu 25 maja 2017 r. R.G. poruszał się samochodem osobowym po drodze leśnej znajdującej się na terenie Nadleśnictwa B., przy czym ruch pojazdów na tej drodze był dopuszczony⁵. W pojeździe, oprócz obwinionego, znajdowały się również inne osoby. W trakcie przejazdu jedna z pasażerek zgłosiła konieczność niezwłocznego załatwienia potrzeby fizjologicznej, co skłoniło kierującego do zatrzymania pojazdu na poboczu drogi leśnej. Zatrzymanie miało charakter incydentalny i krótkotrwały, było podyktowane wyłącznie zaistniałą sytuacją życiową, a nie zamiarem postoju w lesie. Zarówno obwiniony, jak i pozostali pasażerowie opuścili pojazd, nie oddalając się jednak od niego i przez cały czas zachowując możliwość natychmiastowego przestawienia samochodu lub odjazdu. Pojazd pozostawał pod stałym nadzorem użytkowników i nie został porzucony ani pozostawiony bez kontroli. W czasie tego zatrzymania na miejsce przybył patrol Straży Leśnej⁶, który uznał, że doszło do pozostawienia pojazdu mechanicznego w miejscu nieprzeznaczonym do postoju i zaproponował obwinionemu przyjęcie mandatu karnego. Po odmowie jego przyjęcia sporządzony został

wniosek o ukaranie, w którym zachowanie R.G. zakwalifikowano jako wykroczenie z art. 161 k.w.

Sąd, opierając się na zgromadzonym materiale dowodowym, w tym zeznaniach funkcjonariuszy Straży Leśnej oraz dokumentacji urzędowej, nie zakwestionował samego faktu zatrzymania pojazdu, lecz poddał ocenie charakter tego zatrzymania oraz jego znaczenie w kontekście znamion czynu zabronionego. Okoliczności sprawy stały się podstawą do rozważań nad zakresem pojęcia „pozostawienia pojazdu” w rozumieniu art. 161 k.w., co w konsekwencji doprowadziło do uniewinnienia obwinionego.

Stan prawny

Sąd podkreślił na początku, że nie można zgodzić się z zarzutem obrony, jakoby sąd był związany szczegółowym opisem czynu przedstawionym we wniosku o ukaranie, w tym przede wszystkim datą jego popełnienia. Konstrukcja polskiego procesu karnego opiera się na zasadzie skargowości⁷, która nie oznacza związania sądu literalnym opisem oskarżenia, lecz wyznacza tylko ramy zdarzenia historycznego, które podlega wyjaśnieniu w toku postępowania. Opis czynu przedstawiony przez oskarżyciela jest jedynie procesową hipotezą, którą sąd weryfikuje na podstawie zgromadzonych dowodów i własnej oceny. W ostatecznym rozstrzygnięciu to sąd konstruuje opis czynu przypisany obwinionemu, a nie bierze automatycznie opisu zawartego we wniosku o ukaranie (takie stanowisko zostało potwierdzone przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z 25 października 2017 r., sygn. IV KK 85/17⁸).

W świetle sięgniętych dowodów sąd uznał, że choć we wniosku o ukaranie podana była data 30 maja 2017 r., faktyczne wydarzenie miało miejsce 25 maja 2017 r., co nie wpłynęło na zasadniczy charakter zdarzenia ani na jego ocenę prawną. Takie różnice co do daty, pozostające wewnątrz jednego zdarzenia historycznego, nie naruszają zasady skargowości i nie wymagają ponownego aktu oskarżenia (analogiczne podejście pojawia się w orzecznictwie sądów powszechnych, np. w sprawach sygn. II AKa 271/16⁹ oraz II AKa 24/15¹⁰, gdzie zmiany szczegółowych elementów opisu czynu nie przekraczały granic pierwotnego zdarzenia).

Przy ocenie materiału dowodowego sąd sięgnął następnie do zasad wykładni norm materialnych. Z analizy porządku prawnego wynika, że ustawa o lasach określa ogólne zasady ruchu i postoju pojazdów leśnych – wskazując, że są one dozwolone jedynie na drogach publicznych lub na drogach leśnych, które są odpowiednio oznakowane, a postój pojazdów dopuszczalny jest tylko w wyznaczonych miejscach. Przepis karny zawarty w kodeksie wykroczeń stanowi natomiast sankcję za „pozostawienie” pojazdu w lesie w miejscu do tego nieprzeznaczonym.

Sąd dostrzegł, że oba unormowania posługują się odmienną terminologią: regulacja porządkowa operuje pojęciem „postój pojazdu”, natomiast norma karna mówi o jego „pozostawieniu”. W ocenie sądu, to właśnie interpretacja tego ostatniego pojęcia musi być kluczowa dla oceny przesłanek odpowiedzialności wykroczeniowej. Do wykładni tego pojęcia sąd zastosował przede wszystkim analizę językową, według której „pozostawienie” oznacza sytuację, w której następuje zerwanie bezpośredniej więzi z pojazdem – innymi słowy, brak faktycznego nadzoru nad pojazdem i brak możliwości

jego niezwłocznego przestawienia, co prowadzi do zagrożenia dóbr prawnych, których ochrona jest celem przepisu wykroczeniowego. Takie rozumienie znamienia „pozostawienia” znajduje uzasadnienie w systemowym celu normy – ochrona lasu i zasobów leśnych przed skutkami niekontrolowanego ruchu i postoju pojazdów, w szczególności w kontekście bezpieczeństwa przeciwpożarowego oraz drożności dróg leśnych. W przeciwieństwie do regulacji o charakterze porządkowym, norma karna pełni funkcję ochronną i dlatego musi być interpretowana w świetle jej społecznego celu.

Przyjęte przez sąd rozumienie znamienia „pozostawienia” oznacza, że krótkotrwale zatrzymanie pojazdu podyktowane nagłą potrzebą życiową – umożliwienie pasażerze zaspokojenia potrzeby fizjologicznej – nie stanowi „pozostawienia” w rozumieniu wykroczenia, dopóki kierujący pozostaje w bezpośrednim sąsiedztwie pojazdu i może go niezwłocznie usunąć. Taki stan faktyczny nie stwarza realnego zagrożenia chronionego prawem dobra, co w ocenie sądu wyklucza odpowiedzialność wykroczeniową.

W konsekwencji, wobec braku znamion czynu zabronionego, sąd uznał, że zachowanie obwinionego nie może być uznane za wykroczenie z art. 161 kodeksu wykroczeń i orzekł jego uniewinnienie.

Komentarz

Początkowo, aby mówić o wykroczeniach na terenach leśnych, należy określić, czym jest „las”. Kwestię tę reguluje ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach, która w art. 3 określa legalną definicję lasu. Zgodnie z treścią tego przepisu pojęcie lasu obejmuje dwa rodzaje gruntów. Po pierwsze, są to grunty o zwartej powierzchni co najmniej 0,10 ha, pokryte roślinnością leśną – drzewami, krzewami oraz runem leśnym – bądź przejściowo jej pozbawione, jeżeli są przeznaczone do produkcji leśnej, stanowią rezerwat przyrody, wchodzą w skład parku narodowego albo zostały wpisane do rejestru zabytków. Po drugie, za las uznaje się również grunty związane z gospodarką leśną, zajęte pod obiekty i urządzenia służące tej gospodarce, w szczególności budynki i budowle, urządzenia melioracji wodnych, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, tereny pod liniami energetycznymi, szkółki leśne, miejsca składowania drewna, a także tereny wykorzystywane jako parkingi leśne oraz pod urządzenia turystyczne.

W celu dokładnej analizy przedstawionego wyżej stanu faktycznego należy w pierwszej kolejności odwołać się do definicji szkodnictwa leśnego. Szkodnictwo leśne stanowi ogół zachowań naruszających przepisy prawa dotyczące ochrony lasów oraz zasad racjonalnego gospodarowania ich zasobami. W literaturze pojawia się definicja szkodnictwa leśnego jako wszelkiego rodzaju czynu niedozwolonego polegającego bądź na bezprawnym korzystaniu z lasu i produktów leśnych, bądź na naruszaniu przepisów dotyczących ochrony lasów lub z tą ochroną związanych¹¹. Wykroczenie nieuprawnionego wjazdu do lasu zostało zdefiniowane w art. 161 kodeksu wykroczeń, który wskazuje, że „kto, nie będąc do tego uprawniony albo bez zgody właściciela lub posiadacza lasu, wjeżdża pojazdem silnikowym, zaprzęgowym lub motorowerem do nienależącego do niego lasu w miejscu, w którym jest to niedozwolone, albo pozostawia taki pojazd w lesie w miejscu do tego nieprzeznaczonym, podlega karze grzywny”. Kluczowe w tym kon-

WYKROCZENIE Z ART. 161 K.W.

tekście jest pojęcie „pojazdu silnikowego”, które należy rozumieć zgodnie z definicjami zawartymi w ustawie – Prawo o ruchu drogowym¹² (art. 2 pkt 32 tej ustawy). Zgodnie z definicją ustawową pojazd silnikowy jest to „pojazd wyposażony w silnik, z wyjątkiem motoroweru, pojazdu szynowego, roweru, wózka rowerowego, hulajnogi elektrycznej, urządzenia transportu osobistego i wózka inwalidzkiego”. Dyspozycja art. 161 k.w. reguluje sankcję za przewinienia, które swoje źródło mają w art. 29 ustawy o lasach. Przepis ten ustanawia normatywny porządek, którego zasadniczym celem jest ograniczenie i reglamentacja ruchu pojazdów mechanicznych w przestrzeni leśnej, z uwagi na potrzebę zapewnienia trwałości funkcji ekologicznych, ochronnych i gospodarczych lasu jako dobra wspólnego oraz komponentu środowiska naturalnego o szczególnej wrażliwości. Zgodnie z brzmieniem art. 29 ust. 1 ustawy, ruch pojazdem silnikowym, zaprzęgowym oraz motorowerem w lesie jest dozwolony wyłącznie drogami leśnymi, chyba że zachodzą szczególne przypadki wskazane w ustępie 2 lub gdy właściciel lasu wyrazi na to zgodę w trybie ustępu 3. Już na poziomie wykładni literalnej przepis ten ustanawia zakaz generalny, przy czym określa on jedynie wąski zakres dopuszczalnych wyjątków. Kluczowym pojęciem, którego interpretacja ma decydujące znaczenie dla stosowania przepisu, jest „droga leśna”. Ustawodawca nie zawarł w ustawie o lasach definicji legalnej tego terminu, co powoduje konieczność odwołania się do wykładni funkcjonalnej i orzecznictwa administracyjnego oraz cywilnego. Zgodnie z art. 8 ust. 1 u.d.p.¹³: „Drogi niezaliczone do żadnej kategorii dróg publicznych, w szczególności drogi w osiedlach mieszkaniowych, dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych, dojazdowe do obiektów użytkowanych przez przedsiębiorców, place przed dworcami kolejowymi, autobusowymi i portami oraz pętle autobusowe, są drogami wewnętrznymi”. Droga leśna stanowi bez wątpienia rodzaj drogi wewnętrznej, przy czym, aby mogła być zakwalifikowana jako droga leśna, musi przebiegać w obrębie obszaru leśnego¹⁴. Przyjmuje się, że drogą leśną jest droga, która nie wchodzi w skład systemu dróg publicznych i została wybudowana bądź jest utrzymywana w celu prowadzenia gospodarki leśnej, w tym udostępniania lasów dla służb leśnych i podmiotów uprawnionych do wykonywania zadań związanych z ochroną i użytkowaniem zasobów leśnych. W świetle ustępu 2 art. 29 ustawy o lasach, możliwy jest ruch pojazdów poza drogami leśnymi wyłącznie w ściśle określonych przypadkach, tj. gdy czynność ta związana jest bezpośrednio z prowadzeniem gospodarki leśnej, łowieckiej, rolniczej lub ochrony przyrody, a także w przypadku realizacji zadań z zakresu obronności, bezpieczeństwa publicznego lub ratownictwa¹⁵.

Warto odwołać się do art. 1 kodeksu wykroczeń, który wskazuje, że za wykroczenie odpowiada wyłącznie ten, kto popełnia czyn społecznie szkodliwy. „Czyn wyczerpujący znamiona wykroczenia o subminimalnym stopniu społecznej szkodliwości nie traci cech wykroczenia. Ustalenie, że stopień społecznej szkodliwości wykroczenia jest znikomy, rzutuje co najwyżej na rodzaj i rozmiar reakcji organu orzekającego w stosunku do obwinionego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 2003 r., II KK 87/03). Innymi słowy, jedynie przy wykazaniu w ogóle braku szkodliwości danego zachowania w określonych okolicznościach, można

mówić o niezaistnieniu samego wykroczenia mimo naruszenia określonego przepisu tej dziedziny prawa. Przy niewielkiej (nikłej) szkodliwości czynu możliwe jest zaś ograniczenie reakcji prawnej do środków oddziaływania wychowawczego (art. 41 k.w.), a w postępowaniu przed sądem do odstąpienia od ukarania i zastosowania jedynie środków oddziaływania społecznego (art. 39 k.w.) (por. *Komentarz do art. 1 Kodeksu wykroczeń* pod red. Tomasza Grzegorzczaka)¹⁶.

W analizowanej sprawie warto najpierw ustalić, czy opisany czyn wyczerpał znamiona wykroczenia. Sąd w swoim orzeczeniu uniewinnił obwinionego, wskazując, że kierował się zasadą racjonalnego postępowania i zjechał z drogi udostępnionej do ruchu kołowego jedynie po to, aby pasażerka mogła skorzystać z potrzeby fizjologicznej. Możliwość swobodnego zaspokojenia podstawowych potrzeb biologicznych należy uznać za element godności człowieka, która zgodnie z art. 30 Konstytucji RP¹⁷ stanowi źródło wolności i praw jednostki, a organy władzy publicznej są zobowiązane do jej poszanowania i ochrony. W tym kontekście prawo do korzystania z urządzeń sanitarnych, w tym toalet, zostało również uznane za prawo człowieka (por. Rezolucja Rady Praw Człowieka A/HRC/15/L.14¹⁸). Zgodnie z przepisami i orzecznictwem, udowodnienie winy obwinionemu musi być całkowite, pewne i wolne od wątpliwości (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 1999 r., sygn. akt V KKN 362/97¹⁹). Jest to zgodne z łacińską sentencją *in dubio pro reo*, która wskazuje, że wszelkie wątpliwości winny być rozstrzygane na korzyść oskarżonego. Wyraża to również art. 5 § 2 k.p.k.²⁰ (stosowane w sprawach o wykroczenia – art. 8)²¹.

Straż Leśna w ocenie stanu faktycznego winna się oprzeć na wszelkich okolicznościach zdarzenia. Zgodnie z art. 7 k.p.k.²² w zw. z art. 8 k.p.s.w. w ocenie sprawy należy kierować się zasadą „swobodnej oceny dowodów”, która zobowiązuje organy ścigania do rzetelnego i obiektywnego zbadania sprawy. Należy odróżnić pozostawienie samochodu i pilnowanie go od celowego działania mającego na celu niszczenie środowiska. Przykładowo Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze (sygn. II W 821/19)²³ skazał obwinionego, który poruszał się motocyklem krosowym po lesie, świadomie łamiąc przepisy mimo uprzedzenia przez leśniczego i znajomości prawa. Czyn został uznany przez sąd za społecznie szkodliwy, ponieważ nie miał uzasadnionego celu i negatywnie wpływał na środowisko.

W przedmiotowej sprawie mieliśmy do czynienia z nietypowym oskarżycielem publicznym – strażnikiem Straży Leśnej. Członkiem formacji, która działa w ramach Lasów Państwowych w oparciu o ustawę o lasach. Celem Straży Leśnej jest przede wszystkim ochrona zasobów leśnych, zapobieganie nielegalnemu wykorzystaniu lasów oraz zwalczanie szkodnictwa leśnego, w tym m.in. kradzieży drewna, kłusownictwa, nielegalnego pozyskiwania roślinności leśnej czy nieuprawnionego wjazdu do lasów. Straż Leśna stanowi integralną część struktur Lasów Państwowych, a jej działalność nadzoruje Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych, która koordynuje pracę jednostek straży w całym kraju. Funkcjonowanie Straży Leśnej opiera się na regulacjach ustawowych, a jej zadania są szczegółowo określone w przepisach

wewnętrznych Lasów Państwowych oraz innych aktach prawnych związanych z ochroną środowiska i porządku w lasach. W opisywanej sprawie Straż Leśna zdecydowała się ukarać kierującego pojazdem karą grzywny w drodze mandatu karnego (por. art. 97 k.p.s.w.). Ma ona do tego prawo, ponieważ wynika to z art. 47 ust. 2 pkt 2 ustawy o lasach. Kierowca zdecydował się jednak skorzystać z uprawnienia, które przysługuje mu na podstawie art. 97 § 2 k.p.s.w., czyli odmówił przyjęcia mandatu karnego. Skutkowało to skierowaniem przez funkcjonariuszy wniosku o ukaranie do sądu. W ocenie autora Straż Leśna, nawet jeżeli uznałaby działanie kierowcy za wykroczenie, winna skorzystać ze środków pozapenalnych, czyli pouczenia (zob. art. 41 k.w.). Środek ten byłby zdecydowanie adekwatny, jeśli weźmiemy pod uwagę okoliczności sprawy, takie jak cel postoju oraz pozostawianie przy samochodzie.

Na tle art. 5 § 1 pkt 2 k.p.w. w doktrynie i praktyce pojawiają się wątpliwości, czy w sytuacji, gdy po wniesieniu wniosku o ukaranie sąd stwierdza, że czyn przypisany obwinionemu nie zawiera znamion wykroczenia, właściwą formą rozstrzygnięcia jest umorzenie postępowania. Wątpliwości te wynikają z literalnego brzmienia wskazanego przepisu, który przewiduje umorzenie postępowania w razie braku znamion czynu zabronionego.

Należy jednak podkreślić, że po merytorycznym rozpoznaniu sprawy sąd dokonuje oceny materialnoprawnej czynu, a nie jedynie kontroli istnienia przesłanek procesowych. Stwierdzenie, iż czyn nie stanowi wykroczenia, oznacza negatywną ocenę zasadności oskarżenia, co powinno prowadzić do wydania wyroku uniewinniającego. Umorzenie postępowania zachowuje natomiast właściwy charakter w przypadku wystąpienia przeszkód procesowych o charakterze formalnym, a nie w razie braku realizacji znamion wykroczenia ujawnionego na etapie merytorycznego rozpoznania sprawy. Zgodnie z literaturą i orzecznictwem k.p.w. art. 62 reguluje sytuację ujawnienia „okoliczności wyłączających orzekanie” po wszczęciu postępowania. Według art. 62 § 2 sąd ma obowiązek zamknąć postępowanie poprzez umorzenie, jeżeli dana okoliczność wystąpi przed rozpoczęciem przewodu sądowego. Natomiast art. 62 § 3 wprowadza wyjątek od tej reguły – jeżeli po rozpoczęciu przewodu sądowego stwierdzony zostanie brak znamion czynu zabronionego w rozumieniu art. 5 § 1 pkt 1 i 2 k.p.w., sąd wydaje wyrok uniewinniający, chyba że obwiniony był niepoczytalny w chwili czynu. Taka konstrukcja ustawowa oznacza, że brak znamion wykroczenia ujawniony merytorycznie nie prowadzi do umorzenia, lecz do najdalej idącego rozstrzygnięcia procesowego – uniewinnienia, które stanowi odpowiedź na zasadność oskarżenia, a nie przeszkodę formalną w postępowaniu. Omawiany przepis został potwierdzony w orzecznictwie sądowym. Przykładowo Sąd Okręgowy w Gliwicach w sprawie VI Ka 1305/16²⁴ uznał, że sąd pierwszej instancji błędnie umorzył postępowanie po stwierdzeniu, iż czyn nie zawiera znamion wykroczenia, zamiast wydać wyrok uniewinniający na podstawie art. 62 § 3 k.p.w. Wyrok ten podkreślił imperatywny charakter uniewinnienia w sytuacji, gdy analizowany czyn nie spełnia znamion wykroczenia, nawet jeżeli organ początkowo błędnie zakwalifikował go jako wykroczenie.

Niniejsza sprawa unaocznia potrzebę doprecyzowania pojęcia „pozostawienia pojazdu w lesie” oraz określenia, w jakich sytuacjach takie zachowanie rzeczywiście wyczerpuje znamiona wykroczenia. *De lege ferenda* należałoby jednoznacznie wskazać, że odpowiedzialność wykroczeniową w takich sytuacjach powinna obejmować wyłącznie działania o charakterze celowym i umyślnym, tj. takie, w których sprawca ma świadomość pozostawienia pojazdu w miejscu do tego niedozwolonym.

W niniejszej sprawie kierowca nie naruszył przepisów w sposób zamierzony, albowiem poruszał się drogą prawidłowo oznaczoną jako udostępnioną do ruchu kołowego – drogą publiczną. Zjazd z niej był podyktowany wyłącznie koniecznością umożliwienia pasażerom zaspokojenia potrzeb fizjologicznych. Należy przy tym zauważyć, że zatrzymanie pojazdu na drodze mogłoby skutkować blokowaniem ruchu kołowego, co samo w sobie stanowiłoby wykroczenie na podstawie art. 90 k.w. W świetle powyższej analizy widoczna jest potrzeba indywidualnej oceny każdego zachowania w kontekście jego celowości i rzeczywistej szkodliwości dla lasu.

Podsumowanie

Wyrok Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim z dnia 29.03.2018 r., VII W 881/17, w ocenie autora, stanowi orzeczenie słuszne i sprawiedliwe. Działanie obwinionego mogłoby potencjalnie stanowić wykroczenie, ale jedynie w sytuacji, gdyby pozostawił pojazd w lesie – w miejscu niedozwolonym – i następnie oddalił się z tego miejsca, na przykład w celach rekreacyjnych. Sąd prawidłowo ocenił stan faktyczny i, stosując przepisy k.p.s.w., uniewinnił obwinionego, stwierdzając, że jego czyn nie wyczerpał znamion wykroczenia. W tej sprawie rozsądkowe podejście oraz doświadczenie życiowe sędziego referenta pozwoliły na właściwą ocenę zarówno stanu faktycznego, jak i prawnego.

Warto podkreślić, że przedmiotowa sprawa ma istotne znaczenie dla wykładni art. 161 k.w., gdyż wskazuje, że nie każde pozostawienie pojazdu silnikowego w lesie automatycznie skutkuje odpowiedzialnością wykroczeniową. Wyrok uwytkła znaczenie zamiaru sprawcy oraz kontekstu sytuacji, w której doszło do zdarzenia, podkreślając zasadę proporcjonalności w stosowaniu prawa. W związku z tym, dla większej pewności prawnej i eliminacji wątpliwości interpretacyjnych, wskazane byłoby doprecyzowanie tej normy prawnej, tak aby jednoznacznie określała, kiedy pozostawienie pojazdu w lesie stanowi wykroczenie, a kiedy może być uznane za działanie usprawiedliwione okolicznościami.

¹ Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2025 r. poz. 734, z późn. zm.).

² Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2025 r. poz. 567, z późn. zm.).

³ Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2025 r. poz. 860, z późn. zm.).

⁴ Dokładnie: samochód osobowy.

⁵ Zob. zarządzenie nr 54 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 8 października 2019 r. w sprawie wprowadzenia wytycznych dotyczących korzystania z dróg leśnych, a także ich oznakowania i udostępniania dla ruchu pojazdami silnikowymi, zaprzęgowymi i motorowerami (B. I. LP z 2019 r. Nr 11, poz. 123).

⁶ Zob. art. 47 ustawy o lasach.

WYKROCZENIE Z ART. 161 K.W.

- ⁷ M. Kurowski, w: *Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz aktualizowany*, red. D. Świecki, LEX/el. 2025, art. 14.
- ⁸ Postanowienie SN z 25.10.2017 r., IV KK 85/17, LEX nr 2427177.
- ⁹ Wyrok SA w Gdańsku z 4.10.2016 r., II AKa 271/16, LEX nr 2157811.
- ¹⁰ Wyrok SA we Wrocławiu z 5.03.2015 r., II AKa 24/15, LEX nr 1661279.
- ¹¹ L. Jastrzębski, E. Stankiewicz, *Ochrona lasów przed szkodnictwem*, Wydawnictwo Prawnicze, Warszawa 1997, s. 51.
- ¹² Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. 2024 poz. 1251, z późn. zm.).
- ¹³ Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 889).
- ¹⁴ B. Rakoczy, w: *Ustawa o lasach. Komentarz*, Warszawa 2011, art. 29.
- ¹⁵ D. Danecka, W. Radecki [w:] D. Danecka, W. Radecki, *Ustawa o lasach. Komentarz*, wyd. IV, LEX/el. 2024, art. 29.
- ¹⁶ Wyrok Sądu Okręgowego w Toruniu z 10.09.2013 r., IX Ka 406/13, LEX nr 1869633.
- ¹⁷ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483, z późn. zm.).
- ¹⁸ Rada Praw Człowieka ONZ, *Rezolucja A/HRC/15/L.14 – Prawa człowieka a dostęp do bezpiecznej wody pitnej i kanalizacji*, 15. sesja, Genewa, 24 września 2010 r., par. 1–3, <https://undocs.org/A/HRC/15/L.14> [dostęp: 11 lutego 2026 r.].
- ¹⁹ Wyrok SN z 24.02.1999 r., V KKN 362/97, LEX nr 564945.
- ²⁰ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 46, z późn. zm.).
- ²¹ Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia.
- ²² Tamże.
- ²³ Wyrok SR w Jeleniej Górze z 10.09.2019 r., II W 821/19, LEX nr 3008798.
- ²⁴ Wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach z 13.01.2017 r., VI Ka 1305/16, LEX nr 2266355.

Bibliografia

- Danecka D., Radecki W, w: *Ustawa o lasach. Komentarz*, wyd. IV, LEX/el. 2024.
- Jastrzębski L., Stankiewicz E., *Ochrona Lasów przed szkodnictwem*, Wydawnictwo Prawnicze, Warszawa 1997.
- Kowalska M., *Koncepcja ochrony przyrody w lasach publicznych w Polsce*, „Kwartalnik Prawa Publicznego”, 2015, nr 2, s. 67–82, <https://kwartalnik.csp.edu.pl/kp/archiwum-1/2015/nr-22015/2679,dok.html> [dostęp: 11 lutego 2026 r.].
- Kurowski M., w: *Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz aktualizowany*, red. D. Świecki, LEX/el. 2025.
- Rakoczy B., w: *Ustawa o lasach. Komentarz*, Warszawa 2011.
- Rada Praw Człowieka ONZ, *Rezolucja A/HRC/15/L.14 – Prawa człowieka a dostęp do bezpiecznej wody pitnej i kanalizacji*, 15. sesja, Genewa, 24 września 2010 r., <https://undocs.org/A/HRC/15/L.14> [dostęp: 11 lutego 2026 r.].
- Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2025 r. poz. 734, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 46, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1251, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 889).
- Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2025 r. poz. 860, z późn. zm.).

Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2025 r. poz. 567, z późn. zm.).

Zarządzenie nr 54 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 8 października 2019 r. w sprawie wprowadzenia wytycznych dotyczących korzystania z dróg leśnych, a także ich oznakowania i udostępniania dla ruchu pojazdami silnikowymi, zaprzęgowymi i motorowerami (B. I. LP z 2019 r. Nr 11, poz. 123).

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 4.10.2016 r., II AKa 271/16, LEX nr 2157811.

Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 5.03.2015 r., II AKa 24/15, LEX nr 1661279.

Wyrok Sądu Najwyższego z 24.02.1999 r., V KKN 362/97, LEX nr 564945.

Wyrok Sądu Najwyższego z 25.10.2017 r., IV KK 85/17, LEX nr 2427177.

Wyroku Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim z 29.03.2018 r., VII W 881/17.

Wyrok Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze z 10.09.2019 r., II W 821/19, LEX nr 3008798.

Wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach z 13.01.2017 r., VI Ka 1305/16, LEX nr 2266355.

Wyrok Sądu Okręgowego w Toruniu z 10.09.2013 r., IX Ka 406/13, LEX nr 1869633.

Słowa kluczowe: glosa aprobująca, Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim, art. 161 k.w., las, pozostawienie pojazdu, wykroczenie, uniewinnienie, Straż Leśna.

Summary

Commentary on the Judgment of the District Court in Bielsk Podlaski of 29 March 2018, VII W 881/17 – Approving

Commentary on the judgment of the District Court in Bielsk Podlaski of 29 March 2018, VII W 881/17 – approving analyzes the case of R. G., accused of an offense under Article 161 of the Code of Petty Offenses for leaving a vehicle in a forest in a location not designated for parking. The factual circumstances showed that the driver briefly stopped the vehicle to allow a passenger to relieve herself, remained near the vehicle, and retained the ability to immediately move it if necessary. The commentary applies a doctrinal-legal method, examining Article 161 of the Code of Petty Offenses, Article 29 of the Forest Act, judicial precedent, and legal doctrine, including interpretations of the term “leaving a vehicle” and its social harmfulness. The court emphasized that such conduct does not meet the elements of an offense, as there was no loss of actual control over the vehicle and no real threat to legally protected goods. Human needs and the principle of proportionality were taken into account. The analysis concludes that the judgment is significant for interpreting Article 161 of the Code of Petty Offenses, highlighting the importance of the offender’s intent and the context of the action in assessing liability. The commentary also underscores the need to clarify legal provisions to explicitly define situations in which leaving a vehicle in a forest constitutes an offense.

Keywords: Approving commentary, District Court in Bielsk Podlaski, Article 161 of the Code of Petty Offenses, forest, leaving a vehicle, offense, acquittal, Forest Guard.

Tłumaczenie: Autor